

Zapobieganie nadużyciom

DEKLARACJA

1. Instytucja Zarządzająca jest przeciwna wszelkim przejawom nadużyć finansowych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 (WRPO 2014+) oraz dąży do osiągnięcia najwyższych standardów etycznych w procesie wdrażania Programu.
2. Stosowana jest zasada ZERO TOLERANCJI DLA NADUŻYĆ FINANSOWYCH.
3. W związku z tym, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014 – 2020 (IZ WRPO 2014+) oraz instytucje, którym powierzyła zadania, zobowiązują się do:
  - przestrzegania norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie,
  - przestrzegania zasad prawości, bezstronności, rzetelności, obiektywizmu oraz odpowiedzialności i uczciwości,
  - podejmowania działań naprawczych, w tym w uzasadnionych przypadkach nakładania korekt finansowych w sytuacji ujawnienia nadużyć finansowych lub konfliktu interesów,
  - przeprowadzania, z pomocą zespołu zajmującego się oceną ryzyka, regularnych przeglądów ryzyka nadużyć finansowych w Programie,
  - wprowadzenie proporcjonalnych oraz efektywnych kosztowo środków zapobiegania nadużyciom finansowym,
  - zapewnienia świadomości czym są nadużycia finansowe wśród swoich pracowników oraz beneficjentów,
  - bezzwłocznego przekazywania wszelkich informacji na temat podejrzewanych lub stwierdzonych nadużyć finansowych właściwym organom ścigania.
4. Powyższych zobowiązań oczekuje się od wszystkich pracowników instytucji zaangażowanych w realizację WRPO 2014+, jak również od potencjalnych beneficjentów jak i beneficjentów realizujących projekty w ramach WRPO 2014+.
5. Osoby zaangażowane we wdrażanie Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 (WRPO 2014+) są świadome zagrożeń, jakie niesie ze sobą zjawisko nadużyć finansowych i korupcji.

Polityka zwalczania nadużyć

Zgodnie z art. 125 ust. 4 lit c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013, IZ WRPO 2014+ we współpracy z Instytucjami Pośredniczącymi zapewnia funkcjonowanie racjonalnego systemu zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych oraz wprowadza proporcjonalne i

skuteczne środki ich zwalczania, podejmując wszelkie niezbędne środki w celu ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej.

W celu skutecznego rozwiązania problemu nadużyć finansowych w ramach WRPO 2014+ wypracowano uporządkowane podejście do zwalczania nadużyć finansowych. Cykl zwalczania nadużyć finansowych składa się z czterech podstawowych elementów:

- zapobiegania,
- wykrywania,
- zgłaszania, ścigania i ochrony sygnalistów,
- korygowania.

Przyjęty w drodze Uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego dokument pod nazwą "[Strategia w zakresie zapobiegania i postępowania w sytuacjach wystąpienia korupcji i nadużyć finansowych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 \(1.4 MB\)](#)" przedstawia podejmowane przez IZ WRPO2014+ działania w zakresie w/w podstawowych elementów zwalczania nadużyć finansowych.

Pomocne definicje

Nadużycia

Nadużyciem jest wszelkie działanie lub zaniechanie, łącznie z podaniem błędnych informacji, które w sposób świadomy lub lekkomyślny wprowadza w błąd lub usiłuje wprowadzić w błąd stronę w celu osiągnięcia korzyści finansowej lub innej albo uniknięcia zobowiązania. Do najczęściej identyfikowanych nadużyć finansowych należą m.in.: korupcja, konflikt interesów, nadużycia finansowe występujące podczas zamówień publicznych oraz fałszerstwa.

Innymi słowy nadużycie to nieetyczne, często nielegalne zachowanie, mające na celu osiągnięcie osobistych korzyści, zazwyczaj korzyści finansowych. Jest to celowe działanie bądź zaniedbanie skutkujące osiągnięciem korzyści przez sprawcę lub poniesieniem strat przez ofiarę, dokonane poprzez wprowadzenie w błąd.

Nieprawidłowość

Jest wiele definicji obrazujących pojęcie nieprawidłowości.

Jedną z nich jest definicja z *art. 2 pkt 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego*

Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/20063 „nieprawidłowość oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem”.

Konflikt interesów

Pojęcie „konflikt interesów” zostało zdefiniowane w art. 57 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (rozporządzenie finansowe), zgodnie z którym: „konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, o której mowa poniżej, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub przynależność państwową, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne interesy wspólne z odbiorcą”.

Zgodnie z tą regulacją, konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu działającego w sferze finansów lub innych osób uczestniczących w wykonaniu budżetu, zarządzaniu budżetem, audycie lub kontroli budżetu, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub przynależność państwową, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne interesy wspólne z beneficjentem.

Dążąc do zwiększenia świadomości na temat nadużyć finansowych / nieprawidłowości Instytucja Zarządzająca WRPO2014+ zachęca / zaprasza do zapoznawania się z niżej wymienionymi dokumentami i opracowaniami.

Dokumenty i opracowania:

Nota informacyjna COCOF dotycząca przesłanek nadużyć finansowych dla EFRR, EFS i FS

Dokument zawiera wskazówki Komisji Europejskiej dla organów publicznych, praktyków, beneficjentów lub potencjalnych beneficjentów, w zakresie wzmocnienia systemów zarządzania i kontroli w celu skuteczniejszego zapobiegania nadużyciom i ich wykrywania. Dokument opisuje mechanizmy nadużyć, w tym sygnały wskazujące na możliwość ich wystąpienia.

[Pobierz dokument](#) (PDF 319 KB)

Wytyczne Komisji Europejskiej dla państw członkowskich i instytucji wdrażających programy pn. „Ocena ryzyka nadużyć finansowych oraz skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych”

Dokument zawiera wskazówki Komisji Europejskiej odnośnie wprowadzenia skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, w tym co należy brać pod uwagę podczas zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych. Dokument obejmuje każdy etap cyklu zwalczania nadużyć finansowych od promowania kultury przeciwdziałania poprzez zapobieganie, wykrywanie skończywszy na podejmowaniu działań następczych.

[Pobierz dokument](#) (PDF 292 KB)

Przewodnik OLAF skierowany do pracowników instytucji pn. „Wykrywanie przerobionych dokumentów w dziedzinie działań strukturalnych”

Dokument zawiera m.in. wykaz sygnałów ostrzegawczych, które mogą wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego. Ponadto, dokument wskazuje metody wykrywania przerobionych dokumentów oraz dobre praktyki wraz z praktycznymi przykładami.

[Pobierz dokument](#) (PDF 2 MB)

Przewodnik OLAF skierowany do pracowników instytucji pn. „Identyfikowanie przypadków konfliktu interesów w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych w ramach działań strukturalnych”

Dokument zawiera wskazówki dotyczące identyfikowania przypadków konfliktu interesów i postępowania z nimi w odniesieniu do udzielania zamówień publicznych finansowanych z budżetu UE w ramach działań strukturalnych i programów polityki spójności. Obejmuje on wszystkie rodzaje zamówień publicznych bez względu na kwotę zamówienia oraz zawiera wykaz sygnałów ostrzegawczych, które mogą pomóc w zidentyfikowaniu sytuacji, w których dochodzi do konfliktu interesów.

[Pobierz dokument](#) (PDF 254 KB)

Nadużycia finansowe w zamówieniach publicznych. Wybrane sygnały ostrzegawcze i najlepsze praktyki.

[Pobierz dokument](#) (PDF 1 MB)

Dokument przedstawia dobre praktyki i praktyczną dokumentację do wykorzystania w celu zwalczania nadużyć finansowych w zamówieniach publicznych. Dokument został opracowany przez grupę roboczą złożoną z ekspertów z państw członkowskich, kierowaną i koordynowaną przez Dział ds. Zapobiegania Nadużyciom, Sprawozdawczości i Analizy Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.

Rekomendacje postępowań antykorupcyjnych przy udzielaniu zamówień publicznych

Rekomendacje mają na celu przybliżenie procesu udzielania zamówień publicznych oraz udzielenie wsparcia kierownikom jednostek zamawiających w prowadzeniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych, poprzez wskazanie często pojawiających się nieprawidłowości oraz sposobów zapobiegania im.

[Pobierz dokument](#) (PDF 8 MB)

Podręcznik dla urzędników zajmujących się zamówieniami publicznymi pn. „Świadomi nadużyć finansowych i korupcji”

Podręcznik przeznaczony jest dla urzędników zajmujących się zamówieniami publicznymi. Przedstawia spostrzeżenia na temat powstających nadużyć finansowych i oszustw korupcyjnych w

inwestycjach publicznych.

[Pobierz dokument](#) (PDF 12 MB)

Broszura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pn. „Zmowy przetargowe”

Publikacja opisuje mechanizmy zμών przetargowych, w tym symptomy wskazujące na wystąpienie zmony. Ponadto wskazuje środki zapobiegawcze, co należy robić w sytuacji podejrzenia wystąpienia zmony przetargowej oraz jakimi narzędziami dysponuje Urząd, aby przeciwdziałać naruszeniom.

[Pobierz dokument](#) (PDF 22 MB)

Konflikt interesów w polskiej administracji rządowej - prawo, praktyka, postawy urzędników

Publikacja zawiera diagnozę stanu prawnego, opisuje sposoby przeciwdziałania i reagowania na sytuacje pojawienia się konfliktu interesów oraz rekomendacje dotyczące poprawy jakości i efektywności systemów przeciwdziałających występowaniu konfliktu interesów.

[Pobierz dokument](#) (PDF 699 KB)

Wskazówki antykorupcyjne dla urzędników

Poradnika pomaga zrozumieniu, w którym momencie dane zachowanie może zostać potraktowane jako zdarzenie korupcyjne, jak uniknąć tego typu zdarzeń i w jaki sposób postępować w przypadku ich zaistnienia.

[Pobierz dokument](#) (PDF 1 MB)

Poradnik pn. „Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie”

Poradnik odpowiada na pytanie „Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?”, przedstawia w przystępny sposób sytuacje, z którymi może spotkać się każdy obywatel. Opisuje, jak je interpretować oraz co zrobić, by przekazana informacja o przestępstwie, osobach i przedmiotach z nim związanych była jak najbardziej przydatna organom ścigania.

[Pobierz dokument](#) (PDF 703 KB)

Sprawozdanie specjalne ETO nr 06/2019

Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – instytucje zarządzające powinny usprawnić wykrywanie, reagowanie i koordynację działań.

[Pobierz dokument \(1.8 MB\)](#)

Ważne strony internetowe:

- www.antykorupcja.gov.pl
- www.cba.gov.pl
- www.abw.gov.pl
- http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_pl.htm
- www.policja.pl